

گفت‌وگو با کارگردان «آئینه»، ۲۸ سال پس از ساخت این سریال / وقتی «آئینه» را می‌بینم بغض می‌کنم

غلامحسین لطفی می‌گوید: به یاد دارم آن زمان که «آئینه» از تلویزیون پخش می‌شد، در نماز جمعه فقط از یک سریال تعریف کردند و آن هم «آئینه» بود.

غلامحسین لطفی می‌گوید: به یاد دارم آن زمان که «آئینه» از تلویزیون پخش می‌شد، در نماز جمعه فقط از یک سریال تعریف کردند و آن هم «آئینه» بود.

غلامحسین لطفی - کارگردان سریال قدیمی «آئینه» - که به بهانه بازپخش سریالش از شبکه تماشا پای صحبت‌هایش نشستیم با اعتقاد بر اینکه بازپخش کارهای قدیمی به آدم حس نوستالژی و دلتنگی می‌دهد، می‌گوید: به یاد دارم آن زمان که «آئینه» از تلویزیون پخش می‌شد، در نماز جمعه فقط از یک سریال تعریف کردند و آن هم «آئینه» بود.

این بازیگر و کارگردان که سال ۱۳۶۴ یکی از پربیننده‌ترین سریال‌های تلویزیون را ساخت، حرف‌ها و سوژه‌های زیادی برای تلویزیون و بهبود شرایط و همچنین برگرداندن مخاطب به آنتن خودمان دارد.

*** وقتی «آئینه» را نگاه می‌کنم بیشتر بغض می‌کنم

لطفی که با سوال خبرنگار ایسنا به گذشته برمی‌گردد و خاطرات «آئینه» را یاد می‌آورد، می‌گوید: «آئینه» اولین سریال خانوادگی شبانه تلویزیون بود که سال ۶۴ پخش می‌شد. خاطره‌های خیلی خوبی از «آئینه» دارم؛ ضمن اینکه وقتی به آن فکر می‌کنم بیشتر بغض می‌گیرد؛ چرا که چندین هنرمند آن سال‌ها دیگر پیش ما نیستند و این مرا بیشتر غمگین می‌کند و اکنون جای آن‌ها خالیست.

*** «آئینه» را با کمترین هزینه ساختم

وی در گفت‌وگویی که با خبرنگار سرویس تلویزیون و رادیو خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) داشت، ابتدا با مرور به گذشته و خاطراتی که از سریال «آئینه» داشت، خاطرنشان کرد: وقتی یک سریال قدیمی که از زمان پخش گذشته از تلویزیون پخش می‌شود، به آدمی احساس نوستالژی و دلتنگی دست می‌دهد. خاطره‌های خیلی خوبی از «آئینه» دارم. این سریال در زمان خودش پربیننده بود. در آن روزها هم شرایط بهتر بود و هم زندگی‌مان بهتر بود، ضمن اینکه مسائل مالی هم بهتر بود و راحت‌تر کار می‌کردیم البته حال تکنولوژی بهتر شده ولی ما دیگر نمی‌توانیم به عقب برگردیم. در آن زمان من «آئینه» را با ارزان‌ترین هزینه ساختم و باید بگویم تمام ۲۶ قسمت ۸ میلیون تومان شد در حالی که الان برای یک قسمت از متن یک سریال، نویسنده هشت میلیون تومان می‌گیرد، به همین خاطر وقتی «آئینه» را می‌بینم بیشتر احساس بغض به من دست می‌دهد.

او گفت: در سریال «آئینه» چندین نفر از بزرگان فوت کردند و این مساله بیشتر مرا غمگین می‌کند. بنده به عنوان کارگردان اصلا برای ساخت سریال «آئینه» مشکل نداشتم اما الان اگر بخواهیم یک کار را شروع کنیم از ابتدا تا انتها مشکل داریم چرا که به نظر می‌رسد این روزها همه برای پول کار می‌کنند در حالی که آن سال‌ها این طور نبود و بیشتر علاقه در کار دخیل بود. باید در اینجا بگویم من هنوز بابت سریال «آئینه» طلبکارم و هنوز طلبم را نگرفتم و به دنبالش نرفتم اما الان عوامل فقط برای پول کار می‌کنند.

*** در نماز جمعه بعد از انقلاب از یک سریال تعریف شد، آن هم «آئینه» بود

این بازیگر و کارگردان ادامه داد: «آئینه» اولین سریال خانوادگی شبانه تلویزیون بود که بعد از آن سریال‌های خانوادگی شبانه مد شد.

سریال «آئینه» چندین نفر از بزرگان فوت کردند و این مساله بیشتر مرا غمگین می‌کند. بنده به عنوان کارگردان اصلا برای ساخت سریال «آئینه» مشکل نداشتم اما الان اگر بخواهیم یک کار را شروع کنیم از ابتدا تا انتها مشکل داریم چرا که به نظر می‌رسد این روزها همه برای پول کار می‌کنند در حالی که آن سال‌ها این طور نبود و بیشتر علاقه در کار دخیل بود.

سری اول و دوم از مجموعه «آئینه» به کارگردانی بنده ساخته شد. یادم هست آن زمان در نماز جمعه بعد از انقلاب از

یک سریال تعریف شد، آن هم #171؛ آیینۀ؛ بود که در آن زمان آقای هاشمی رفسنجانی امام جمعه بودند به همین جهت سری دوم به جهت استقبال بینندگان ساخته شد اما سری سوم به خاطر بروز یکسری مشکلات مالی من با تلویزیون گروه دیگری آن را ساختند که بیشتر شبیه نمایشنامه‌ی رادیویی شد و بسیار هم بد بود، آنقدر بد بود که دیگر آن را ادامه ندادند.

لطفی در عین حال گفت: الان برای ساخت سریال #171؛ آیینۀ؛ سوزهای زیادی دارم و همیشه آرزویم بوده که سریالی مثل #171؛ آیینۀ؛ را دوباره بسازم چرا که به نظر سریالی است که می‌شود ۱۵، ۲۰ سال هر شب برای مردم پخشش کرد چرا که متاسفانه مشکلات اجتماعی ما روز به روز بالا می‌رود و زمانی هم که این اتفاق می‌افتد متاسفانه ما سوزها و حرفهای زیادی برای گفتن داریم. ما هیچ وقت به تلویزیون نگفتیم کار نمی‌کنیم و کار نمی‌سازیم.

***#171؛ آیینۀ؛ برای بیننده تازگی داشت

این هنرمند در ادامه با اشاره به متن سریال #171؛ آیینۀ؛ و کارگردانی‌اش توضیح داد: در آن زمان ساخت کارهای کوتاه ۲۰ دقیقه‌ای با عنوان #171؛ زشت و زیبا؛ را به من دادند تا به عنوان میان‌پرده، کار کنم، در آن دوره من متن این کار را خواندم و دیدم این کار قابلیت و ظرفیت بیشتری دارد و می‌شود با نویسنده کار کرد تا قصه‌ها را بلندتر کرد و آثار جدی‌تری ساخت بر این اساس حدود دو الی سه ماه با نویسنده کار کردم تا در نهایت به سریال #171؛ آیینۀ؛ رسیدیم و نکته #171؛ آیینۀ؛ در این بود که بنده به عنوان کارگردان خودم سوزها را طراحی می‌کردم و بیشتر با نویسنده مشورت می‌کردیم. نوع کارگردانی این سریال به این دلیل خوب شد و از آن استقبال شد که شکل تازه‌ای داشت و آن هم این بود که یک قسمت زشت بود و یک قسمت زیبا بود.

*** متاسفانه این روزها در صداوسیما روابط حاکم است نه ضوابط!

او درباره اینکه چرا این روزها سریال‌سازی در تلویزیون ضعیف شده است؟ نظرش را اینگونه مطرح کرد: دلیل این اتفاق به خاطر این است که افراد حرفه‌ای و کسانی که تحصیلات این رشته را دارند به خاطر اینکه با صداوسیما روابط خوبی ندارند خانه‌نشین شده‌اند و آن‌هایی که روابط خوبی دارند جوان‌های بی‌تجربه‌ای هستند که اصلاً هدفشان سریال‌سازی و فرهنگ مردم نیست اما کار می‌کنند. قطعاً زمانی که افراد اصلی را در این حیطه کنار می‌گذاریم و اجازه کار به افراد فرعی می‌دهیم به همین روزی می‌افتیم که می‌بینید. بنابراین در این جا لازم است بگویم نقش صداوسیما خیلی مهم است اما متاسفانه به دلیل اینکه روابط حاکم است نه ضوابط البته در همه کارها ولی در صداوسیما بیشتر این اتفاق می‌افتد، در نهایت این طور می‌شود و تا زمانی که در این شرایط، ضابطه جای رابطه را نگیرد این مشکل همچنان وجود دارد.

لطفی همچنین در پاسخ به پرسشی دیگر مبنی بر اینکه چرا دیگر کارگردانی نمی‌کنید؟ گفت: علت اینکه کارگردانی نمی‌کنم به این خاطر است که دوست ندارم ۶۰، ۷۰ نفر آدم را بیاورم سپس تلویزیون و تهیه‌کننده بگوید پول نداریم و پول‌ها را خودشان بخورند و سود ببرند. بنده رویم نمی‌شود که بازیگرانی را سرکار بیاوریم و بعد از اینکه دو ماه مجانی مقابل دوربین حضور داشتند و در نهایت قسط دستمزدشان را هم نگرفتند به من بگویند بازی‌ها خوب نیست باید تغییر داد، من شخصاً هرگز این رابطه را دوست نداشتم.

*** مردم حالشان به هم می‌خورد از اینکه یک بازیگر را در چند سریال در حال پخش می‌بینند

وی با اعتقاد به اینکه کار هنری باید با خیال راحت، فراغ بال و بودجه نسبتاً خوب نه ایده‌آل انجام شود، یادآور شد: زمانی که کارهای هنری با خیال راحت، فراغ بال و بودجه نسبتاً خوب انجام نشود کارها به همین روزی می‌افتند که می‌بینید. در حال حاضر خیلی از بینندگان اصلاً تلویزیون را نگاه نمی‌کنند و یا بسیاری هم از روی بیکاری تلویزیون می‌بینند. به عنوان مثال در یک سال ۱۰ سریال جدید پخش می‌شود که حداقل در ۵ - ۶ سریال آن هنرپیشه‌های مشترکی را می‌بینیم و این خیلی بد است و اشکال دارد؛ چرا که مردم حالشان به هم می‌خورد از اینکه یک هنرپیشه را همزمان در چندین کار با قیافه‌های مختلف ببینند. حتی در خیلی مواقع گریم‌ها هم تغییر نمی‌کند و فقط اسم کاراکتر تغییر می‌کند.

او اضافه کرد: زمانی که به یک نویسنده خوب، پول خوب نمی‌دهند طبیعی است که سرکار حاضر نمی‌شود و یکسری نویسندگان تازه کار وارد عرصه می‌شوند که تجربه ندارند فقط به این جهت می‌آیند که خودشان را معرفی کنند در نهایت متن‌های ضعیف تحویل می‌دهند که طبیعتاً کارگردان هم نمی‌تواند معجزه کند هم این مشکلات به سیستم مالی و ضابطه به جای رابطه مربوط می‌شود.

لطفی با گلایه از اینکه در کشور ما عدالتی در تقسیم کار وجود ندارد، خاطرنشان کرد: در کشور ما به ویژه در کارهای هنری عدالتی در تقسیم کار وجود ندارد. مثلاً یک نفر در ۲۰ سریال بازی می‌کند و یک نفر مثل بنده ۵ سال بیکار است.

*** بودجه خوب هم داشته باشیم باز نمی‌توانیم با ماهواره مقابله کنیم

کارگردان سریال #171؛ آیینۀ؛ در بخشی دیگر از گفت‌وگوی خود درباره اینکه با شرایط حال حاضر و کمبود بودجه در صداوسیما، آیا توان مقابله با شبکه‌های ماهواره‌ای را داریم؟ اینگونه بیان کرد: ما حتی اگر بودجه خوبی هم داشته باشیم نمی‌توانیم با ماهواره مقابله کنیم. به جهت اینکه در کشور ما اصولاً به هنر نگاه مثبتی نیست. به عنوان مثال در موسیقی ما هنوز نباید ساز باشد و زمانی هم که ساز را نشان ندهیم اصلاً دستمان به کار نمی‌آید. به طور کلی به دلیل محدودیت‌هاست که ما توان مقابله با ماهواره را نداریم و دوم اینکه یک دولت و یک کشور باید چیزی را بخواهد تا بشود.

*** امیدوارم وضع هنر در دولت جدید بهتر شود

او گفت: مثل این می‌ماند که شما را به یک میهمانی دعوت کنند اما کسی حال شما را نپرسد و از شما پذیرایی نکند چه اتفاقی می‌افتد؟ قطعاً یک ساعت بعد آنجا را ترک می‌کنید. در انتهای تمام صحبت‌هایم باید بگویم امیدوارم وضع هنر با دولت جدید بهتر شود چرا که ما افراد با استعدادی داریم که اگر قرار باشد با دنیا مسابقه دهیم مطمئناً ما برنده می‌شویم چرا که ایرانی‌ها بسیار باهوش هستند.

لطفی ادامه داد: ما در حیطه هنر کارگردانان و بازیگران توانایی داریم البته نه آنهایی که هر شب بازی می‌کنند. می‌خواهم بگویم ما مشکل بازیگری و کارگردانی نداریم بلکه مشکل حمایتی داریم که نمی‌شود. این حمایت هم به بحث مالی و هم معنوی مربوط می‌شود.

*** اگر یک سال یکی از شبکه‌های تلویزیون را به من بدهند، دیگر کسی ماهواره نگاه نمی‌کند این بازیگر همچنین گفت: من حاضر شرط بینم اگر یک سال یکی از شبکه‌های تلویزیون را در اختیارم بگذارند کاری می‌کنم که هیچ‌کس ماهواره نگاه نکند. حتی می‌توانم در این زمینه ادعا کنم.

وی در پاسخ به اینکه راهکار شاخص شما برای مقابله با ماهواره چیست؟ اینگونه مطرح کرد: نمی‌شود فرمولش را گفت. مساله اصلی این است که بخواهند. افراد زیادی در عرصه هنر توانایی‌هایی دارند که نمی‌گذارند برای مردم خرج کنند به همین خاطر دست آدم در این شرایط به کار نمی‌رود در نتیجه همه دلزده و ناراحت و پژمرده می‌شوند. در کار هنری اصولاً باید حواس‌ها جمع باشد، نیرو زیاد باشد اما در یک کار به صدها مساله فکر می‌کنیم جز کارگردانی.

*** چرا بعد از چند سال هنوز یک سریال را سر ساعت پخش نمی‌کنیم؟

لطفی در ادامه بنا بر درخواست خبرنگار ایسنا اشاره کوتاهی هم به بازی‌اش در سریال قدیمی «شب روباه& raquo; کرد و گفت: «شب روباه& raquo; کاری بود که خیلی سال‌ها پیش هم فیلم آن ساخته شد و هم یک سریال ۱۳ قسمتی از آن به کارگردانی همایون اسعدیان ساخته شد که سریال خوبی بود. متأسفانه تلویزیون می‌تواند یک سریال را به نحوی پخش کند که دیده نشود و بالعکس. به عنوان مثال اینکه یک سریال بعد از سال‌ها هنوز سر ساعت پخش نمی‌شود یک اشکال است در حالی که هیچ‌کجای دنیا با مردم این کار را نمی‌کنند طبیعی است که با این اتفاقات مخاطب دلزده می‌شود و دیگر کارها را دنبال نمی‌کند. ما در عرصه هنر هنوز چیزهای ابتدایی را بلد نیستیم. در اینجا به غیر از اخبار که مجبورند سر ساعت آن‌را پخش کنند بقیه برنامه‌ها را هر زمان دلشان بخواهد پخش می‌کنند.

او افزود: در کشور فرانسه یک فیلم کودک با ۵ دقیقه تأخیر به روی آنتن رفت و نخست وزیر آن کشور آمد و عذرخواهی کرد اما در کشور ما این طور نیست. این مسائل ظاهراً جزئی است اما در اجتماع وقتی ضرب در ۷۵ میلیون می‌شود مشکل بزرگی پدید می‌آید.

و در آخر لطفی و بازی‌های جدیدش در دو سریال تلویزیونی

لطفی در پایان گفت وگویی خود با اشاره به کارهای جدیدش در مقام بازیگری در تلویزیون به ایسنا گفت: در دو سریال «پژمان& raquo; و «بچه‌های نسبتاً بد& raquo; بازی داشتم که هنوز به روی آنتن نرفته است.